

Warszawa, 20.06.2022 r.

Petycja do Władz Samorządu Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

sztuka odgrywa niezwykle ważną rolę w życiu społeczeństwa. Powinna integrować ludzi wokół podstawowych wartości cywilizacyjnych, takich jak prawda, piękno i dobro, przyczyniając się tym samym do harmonijnego rozwoju narodowej kultury. Niestety scena Teatru Nowego w Poznaniu stała się ostatnio miejscem, gdzie szerzy się antywartości, tworzące „cywilizację śmierci”.

Mamy tu na myśli przedstawienie „Prawo wyboru”, które w sposób oburzający jednoznacznie promuje eutanazję, nazywaną dla niepoznaki „prawem do godnej śmierci”. Na stronie teatru znajdują się zapowiedzi przyznania „każdemu z widzów możliwości anonimowego opowiedzenia się” za życiem lub śmiercią. Budzi to jak najgorsze skojarzenia, przywołując wizje niewolników z czasów antycznego Rzymu, którzy dla uciechy gawiedzi byli zmuszani do walki na śmierć i życie. O ostatecznym losie poranionych ludzi decydowała wola rozhisteryzowanej tym pożalowania godnym spektaklem publiczności, która skazywała nieszczęśników na śmierć lub łaskawie pozwalała przeżyć, ale tylko po to, by móc wziąć udział w kolejnych igrzyskach.

Nasz sprzeciw wywołuje również wystawienie w holu Teatru Nowego skonstruowanej specjalnie z myślą o popełnianiu samobójstw „kapsuły śmierci”, co według rzeczniczki teatru ma stanowić wstęp do rozpoczęcia w Polsce debaty na temat tytułowego „prawa wyboru”, czyli eutanazji. W ten sposób pieniądze podatników, które samorząd przekazuje placówce, przeznaczone są na sponsorowanie propagandy „cywilizacji śmierci”, na czym skorzystają producenci podobnych narzędzi śmierci.

Mając na uwadze powyższe, stanowczo protestujemy przeciw finansowaniu z publicznych pieniędzy przedstawienia propagującego antycywilizacyjne treści. Dlatego też zażądamy spowodowania usunięcia sztuki z afisza oraz budzącej grozę „kapsuły śmierci” z holu budynku.

Z wyrazami szacunku,

Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej

Treść petycji znajduje się również na stronie stopcywilizacjismierci.pl

OPINIA PRAWNA

sporządzona dnia 15 czerwca 2022 r., w przedmiocie oceny pod względem zgodności z prawem wystawienia w foyer Teatru Nowego im. Tadeusza Łomnickiego w Poznaniu skonstruowanej specjalnie z myślą o popełnianiu samobójstw „kapsuły śmierci”.

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483) – dalej: „Konstytucja RP”;
- Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z dnia 25 października 1991 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 493),
- Konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 Nr 120, poz. 526),
- Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. Nr 88, poz.553),
- Statutu Teatru Nowego im. Tadeusza Łomnickiego nadanego Uchwałą nr IV/75/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 23 lutego 2015 roku w sprawie nadania statutu Teatrowi Nowemu im. Tadeusza Łomnickiego w Poznaniu.

Stan faktyczny:

Teatr Nowy im. Tadeusza Łomnickiego w Poznaniu jest instytucją kultury, dla której organizatorem jest samorząd Województwa Wielkopolskiego.

23 kwietnia 2022 roku w Teatrze Nowym im. Tadeusza Łomnickiego w Poznaniu odbyła się premiera spektaklu „Prawo wyboru”. Spektakl ten porusza tematy dotyczące eutanazji, przerywania opieki paliatywnej, prawa w zakresie wyboru chwili śmierci. Widownia „wydaje wyrok” na głównego bohatera, podejmując decyzję, czy ma on przeżyć, czy nie.

Wraz z spektaklem do teatru sprowadzono tzw. kapsułę śmierci. Kapsuła Sarco stanęła w foyer Dużej Sceny w Teatrze Nowym w Poznaniu. Agnieszka Maciaszek z Teatru Nowego w mediach wskazywała, że wystawienie kapsuły ma na celu rozpoczęcie ogólnopolskiej debaty dotyczącej prawa wyboru oraz tego, czy takie wynalazki są potrzebne.

Marta Szyszko-Bohusz, w Radiu Poznań wskazywała zaś, że widzom, którzy wybiorą się na „Prawo Wyboru”, damy też – być może jedyną w ich życiu – szansę, by na własne oczy zobaczyć wyjątkowy obiekt, do tej pory prezentowany tylko w trzech miejscach w Europie kapsułę zwaną Sarco, która w przyszłości może stać się nowoczesną trumną, narzędziem do „samobójstwa wspomaganego”, a zarazem – doskonały pretekst do zabrania głosu w dyskusji, czy człowiek ma prawo do eutanazji”.

Urządzenie przeznaczone do uśmiercania ma bardzo ciekawy, „kosmiczny” kształt, który wzbudza zainteresowanie. Kapsuła usytuowana jest w miejscu ogólnie dostępnym dla widzów spektaklu (rekomendowany wiek widza to 14+) oraz dla osób, w tym dzieci i młodzieży przebywających w budynku teatru.

W Teatrze Nowym w Poznaniu odbywają się zajęcia dla dzieci i młodzieży, w tym:

- 1) wycieczki po Teatrze,
- 2) pokazy charakteryzacji,
- 3) warsztaty z aktorami, inspicjentami i dramaturgiem,
- 4) zajęcia z cyklu „Teatr czyta dzieciom”,
- 5) zajęcia z cyklu „Szkoly w Nowym”.

Dzieci w różnym wieku mają dostęp do „kapsuły śmierci”, która dla młodego widza wygląda jak pojazd kosmiczny.

Analiza merytoryczna i prawna:

Teatr Nowy im. Tadeusza Łomnickiego w Poznaniu jest instytucją kultury, dla której organizatorem jest samorząd Województwa Wielkopolskiego, wpisaną do rejestru instytucji kultury nr RIK 14.

Stosownie do treści statutu Teatru, nadzór bezpośredni nad jego funkcjonowaniem sprawuje samorząd Województwa Wielkopolskiego poprzez Zarząd Województwa Wielkopolskiego.

Organizator, o którym mowa powyżej, dokonuje okresowej kontroli i oceny działalności Teatru w zakresie:

- a) zgodności z zasadami i celami polityki kulturalnej Państwa oraz samorządu Województwa

Wielkopolskiego,

- b) działalności artystycznej, stopnia zaspokojenia potrzeb kulturalnych społeczeństwa i poziomu artystycznego,
- c) wyników ekonomicznych, prawidłowości gospodarowania mieniem i wykorzystania środków finansowych,
- d) przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

Statut Teatru podaje, że Teatr w ramach realizacji swoich zadań statutowych między innymi prowadzi działalność edukacyjną, tworzy warunki dla edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę, a zwłaszcza przygotowania dzieci i młodzieży do roli odbiorców i przyszłych współtwórców kultury.

Stan faktyczny niniejszej sprawy wskazuje, że Teatr Nowy w Poznaniu, nie realizuje swej działalności zgodnie z wyznaczonymi normami etycznymi i prawnymi.

Z jednej strony Teatr prowadzi zajęcia edukacyjne dla dzieci (w tym dzieci w wieku przedszkolnym), z drugiej zaś naraża dzieci na treści i obrazy niedostosowane do ich wieku i rozwoju emocjonalnego i duchowego.

Konstytucja RP w art. 38, zapewnia poszanowanie i ochronę życia ludzkiego jako dobra prawnego. Kwestie dotyczące zakresu i intensywności ochrony tego dobra zostały doprecyzowane m.in. w kodeksie karnym (dalej: KK) . Zgodnie z art. 150 § 1 KK W polskim prawie karnym eutanazja stanowi uprzywilejowany typ zabójstwa ze względu na szczególną sytuację motywacyjną sprawcy, popełniającego czyn na żądanie ofiary i pod wpływem współczucia (art. 150 § 1 KK).

Stosownie do powyżej wskazanego przepisu, kto zabija człowieka na jego żądanie i pod wpływem współczucia dla niego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Zgodnie z art. 150 §2 KK w sytuacji popełnienia zabójstwa eutanatycznego, w wyjątkowych wypadkach sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

Odniesie należy się do art. 255§ 3 KK, który stanowi, że kto publicznie pochwała popełnienie przestępstwa, podlega grzywnie do 180 stawek dziennych, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Samo pojęcie pochwalania popełnienia przestępstwa w doktrynie wyjaśnia się, że oznacza ono w jakikolwiek sposób pozytywną ocenę przestępstwa, i to zarówno takiego, które zostało już popełnione, jak i takiego, które może być popełnione. Zaznaczyć wypada, że pochwalaniem może być każde publiczne oświadczenie, w którym sprawca idealizuje przestępstwo, chwali je lub uznaje za usprawiedliwione.

Przez nawoływanie nie możemy rozumieć samych wypowiedzi, ale też różne inne zachowania, np. wypowiedzi w radiu, publikowanie artykułów w prasie, wystawianie na widok publiczny urządzeń do dokonania przestępstwa.

W niniejszej sprawie Teatr przez wystawienie, „kapsuły śmierci”, nazywanej przez Teatr „obiektem artystycznym” publicznie pochwała dokonanie eutanazji.

Idąc dalej wskazać należy, na art. 72 ust.1 Konstytucji RP, który wskazuje, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Preambuła Deklaracji Praw Dziecka wskazuje, że dziecko, z uwagi na swoją niedojrzałość fizyczną oraz umysłową, wymaga szczególnej opieki i troski, w tym właściwej ochrony prawnej, zarówno przed, jak i po urodzeniu.

Instytucje kultury, winny baczyć, aby nie naruszyć praw dziecka, a dbać o jego prawidłowy rozwój duchowy. Umieszczenie kapsuły, która ze względu na swój kształt wzbudzać może duże zainteresowanie wśród dzieci, jest naganne. Nie wpływa na ich rozwój emocjonalny, duchowy, a prowadzi do osvajania w ich świadomości, że eutanazja to wybór człowieka a nie czyn penalizowany.

Podkreślić należy, że kapsuła usytuowana jest w miejscu ogólnie dostępnym dla widzów spektaklu (rekomendowany wiek widza to 14+) oraz dla osób, w tym dzieci i młodzieży przebywających w budynku teatru.

W Teatrze Nowym w Poznaniu odbywają się zajęcia dla dzieci i młodzieży, w tym:

- 1) wycieczki po Teatrze,
- 2) pokazy charakteryzacji,
- 3) warsztaty z aktorami, inspicjentami i dramaturgiem,
- 4) zajęcia z cyklu „Teatr czyta dzieciom,
- 5) zajęcia z cyklu „Szkoly w Nowym”.

Dzieci w różnym wieku mają dostęp do „kapsuły śmierci”, która dla młodego widza wygląda jak pojazd kosmiczny.

Ukazywanie dzieciom i młodzieży treści, wizerunków, urządzeń, które służą do zabijania wpływa na destabilizację emocjonalną młodego człowieka, niedostosowanego jeszcze do tego typu treści i w końcu prowadzić może do jego demoralizacji.

Święty Jan Paweł II w Encyklice „*Evangelium Vitae*” wskazywał z całą stanowczością, że „eutanzja jest poważnym naruszeniem Prawa Bożego jako moralnie niedopuszczalne dobrowolne zabójstwo osoby ludzkiej”. Dalej podawał, że praktyka eutanazji zawiera — zależnie od okoliczności — zło cechujące samobójstwo lub zabójstwo.

WNIOSKI:

- **Teatr Nowy w Poznaniu, nie realizuje swej działalności zgodnie z wyznaczonymi normami etycznymi i prawnymi.**
- W przedmiotowej sprawie spektakl umieszczenie „kapsuły śmierci” w holu teatru stanowi akt pochwalania popełnienia przestępstwa, jakim w prawie polskim jest „przestępstwo eutanatyczne”.
- Umieszczenie „kapsuły śmierci” w ogólnodostępnym miejscu w budynku teatru, godzi w dobro dziecka, które ze względu na swoją niedojrzałość fizyczną oraz umysłową, wymaga szczególnej opieki i troski.

- Sposób i zakres przekazu nie służy uzasadnionemu celowi, a ma za zadanie wyłącznie wzbudzić kontrowersje, naruszyć prawa innych, bez zachowania żadnych proporcji między przyjętym środkiem wyrazu artystycznego, a wartościami jakie ma przekazać sztuka i związane z nią „rekwizyty”.
- Koniecznym jest, aby Wojewoda Wielkopolski dokonał kontroli i oceny działalności Teatru w zakresie m.in.
  - a) zgodności z zasadami i celami polityki kulturalnej Państwa oraz samorządu Województwa Wielkopolskiego,
  - b) działalności artystycznej, stopnia zaspokojenia potrzeb kulturalnych społeczeństwa i poziomu artystycznego,
  - c) wyników ekonomicznych, prawidłowości gospodarowania mieniem i wykorzystania środków finansowych,
  - d) przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.